

#1 UTICAJ URBANIZACIJE I POTREBA ZA ODRŽIVIM URBANISTIČKIM PLANIRANJEM

Urbanizacija duboko utiče na ekosisteme, prirodne resurse i kvalitet života građana. Da bi se ublažile negativne posljedice, urbani prostori moraju biti oblikovani u skladu sa principima održivosti. To zahtijeva proaktivno planiranje koje daje prioritet zelenim površinama, energetske efikasnim zgradama i infrastrukturi prilagođenoj klimatskim promjenama. Budući planovi urbanog razvoja moraju uspostaviti ravnotežu između ljudske aktivnosti i zaštite životne sredine. Procjene uticaja na životnu sredinu u urbanističkim projektima treba dodatno naglasiti i sistemski primjenjivati.

This project has been funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

smartWB

101081724 — SmartWB — ERASMUSEDU2022CBHE

CURRICULA INNOVATION IN CLIMATE-SMART URBAN DEVELOPMENT BASED ON GREEN AND ENERGY EFFICIENCY WITH THE NON-ACADEMIC SECTOR

U okviru projekta održan je okrugli sto

EKOLOŠKA TRANZICIJA U URBANOM RAZVOJU: ULOGA OBRAZOVANJA, ZAKONODAVSTVA I PRAKSE

Uspješna ekološka tranzicija u urbanom razvoju zahtijeva snažnu saradnju između obrazovanja, zakonodavstva i praktične primjene. Bez ove sinergije, pojedinačni naponi neće stvoriti dugotrajan uticaj.

Sastanku su prisustvovali predstavnici akademske zajednice – Građevinskog, Arhitektonskog i Mašinskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, resornih ministarstava – Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i Ministarstva energetike, kao i Sekretarijata za planiranje prostora i održivi razvoj Glavnog grada Podgorica, zatim predstavnici nevladinih organizacija Ozon, Green Home i Expeditio, kao i Centra za klimatske promjene Univerziteta Donja Gorica, i predstavnici Privredne komore Crne Gore i Elektroprivrede Crne Gore.

U cilju projektovanja održivih i klimatski otpornih gradova u Crnoj Gori i šire, ključna je bliska i kontinuirana saradnja između zakonodavstva, obrazovanja i prakse - zakonodavni okvir pruža temelje za djelovanje, obrazovanje je alat za izgradnju kapaciteta i znanja potrebnih za održivu tranziciju, dok praksa omogućava konkretno sprovođenje politika i inovacija. Kao što naziv okruglog stola sugerše, ovo trojstvo je neraskidivo povezano - bez njihove sinergije, ekološka tranzicija ostaje samo teorijski ideal.

Diskusija na okruglom stolu istakla je da Crna Gora ostvaruje napredak u usklađivanju svojih ekoloških politika sa evropskim standardima. Međutim, postizanje istinske održivosti zahtijeva kontinuiranu posvećenost, međusektorsku saradnju i proaktivnije mjere u oblasti obrazovanja, zakonodavne reforme i urbanog planiranja.

U nastavku su dati zaključci sa okruglog stola.

#2 IZAZOVI U SUOČAVANJU SA KLIMATSKIM PROMJENAMA U CRNOJ GORI

Iako postoji snažna posvećenost donosilaca odluka u Crnoj Gori u vezi sa klimatskim promjenama, konkretne aktivnosti na terenu su i dalje nedovoljne. Jedan od glavnih problema je nedostatak ključnih strateških dokumenata koji definišu precizne korake za ublažavanje klimatskih promjena i prilagođavanje istima. Nacionalni klimatski plan mora biti operacionalizovan kroz jasne politike i pravne mehanizme kako bi se njegovi ciljevi efikasno primijenili u svim sektorima, uključujući energetiku, transport, građevinarstvo i upravljanje otpadom.

#3 SINERGIJA IZMEĐU OBRAZOVANJA, ZAKONODAVSTVA I PRAKSE

Institucije moraju blisko sarađivati kako bi osigurale da urbanističko planiranje od najranijih faza dizajna do konačne implementacije integriše principe održivog razvoja.

#4 INOVIRANJE NASTAVNIH PROGRAMA, PRILAGOĐAVANJE ZAKONODAVNOG OKVIRA I PRIMJENA EKOLOŠKIH PRINCIPA

Modernizacija obrazovnih programa je ključna za izgradnju održivih i klimatski otpornih gradova, uključujući savremene ekološke izazove i rješenja. Univerziteti i stručne škole treba da usvoje multidisciplinarnе pristupe koji kombinuju ekološke principe sa inženjerstvom, arhitekturom i urbanističkim planiranjem. Istovremeno, zakonodavni okvir treba da se razvija kako bi podržao inovativna urbana rješenja, kao što su zelena infrastruktura, principi cirkularne ekonomije i niskouglenične građevinske prakse. Praktična primjena ovih principa treba da bude obavezna za sve urbanističke projekte kako bi se osigurala dugoročna održivost.

#5 UPRAVLJANJE OTPADOM: NAPREDAK I IZAZOVI

Usvajanje novog zakona o upravljanju otpadom, usklađenog sa evropskim direktivama, predstavlja značajan korak naprijed. Međutim, promjene u zakonodavstvu nisu dovoljne — potrebno je uložiti dodatne napore u podizanje svijesti javnosti o odgovornom odlaganju otpada i reciklaži.

Nadležni organi treba da sprovedu edukativne kampanje i podsticaje kako bi se promijenile navike građana. Takođe, lokalne samouprave treba da ulažu u unapređenje infrastrukture, uključujući pristupačne stanice za reciklažu, efikasnije sisteme prikupljanja otpada i strožiju kontrolu sprovođenja propisa o odlaganju otpada.

#6 EDUKACIJA O UPRAVLJANJU OTPADOM: RANA OBUKA I OBUKA NASTAVNIKA

Nevladin sektor naglašava potrebu za edukacijom djece o upravljanju otpadom od najranijeg uzrasta, počevši od vrtića. Rana izloženost ekološkoj odgovornosti može oblikovati dugoročne navike i stavove prema održivosti. Osim toga, ključno je osigurati specijalizovanu obuku za nastavnike koji predaju ekološke teme, posebno u vezi sa tretmanom otpadnih voda i zaštitom rijeka. Na ovaj način, buduće generacije će bolje razumjeti uticaj ljudskih aktivnosti na vodene ekosisteme i biće osposobljene za promovisanje održivih praksi upravljanja vodama.

#7 ENERGETSKA EFIKASNOST U GRAĐEVINARSTVU: USKLADENOST SA EU REGULATIVOM

Usklađivanje crnogorskog krovnog zakona o energetskej efikasnosti sa zakonodavstvom Evropske unije predstavlja pozitivan iskorak ka održivosti. Jedan od ključnih napredaka je obavezno uključivanje Elaborata o energetskej efikasnosti zgrade u projektnu dokumentaciju. Ova mjera podstiče izgradnju energetski efikasnih objekata, smanjujući ugljenični otisak urbanog prostora. Ipak, potrebni su dodatni naponi kako bi se obezbijedila široka primjena energetski efikasnih tehnologija u novim i postojećim objektima, kao i promocija korišćenja obnovljivih izvora energije u urbanim sredinama.

#8 ULOGA CIVILNOG DRUŠTVA I MEĐUSEKTORSKA SARADNJA

Da bi naponi ka održivosti bili efikasni, neophodna je jača saradnja između državnih institucija, privatnog sektora, akademske zajednice i organizacija civilnog društva. Nevladine organizacije promovišu ekološke politike, edukaciju zajednica i prate sprovođenje propisa u državi. Javne i privatne inicijative treba da podstiču inovacije u održivim urbanim rješenjima, uključujući mehanizme zelenog finansiranja, modele cirkularne ekonomije i projekte vođene lokalnim zajednicama.